

Conferința

„Drept național și drept european”

28 septembrie 2009

Sala “Constantin Stoicescu”, Facultatea de Drept, Universitatea București

– Sinteza –

Rezumat

În ultimele decenii asistăm la un dialog intensificat între dreptul național și dreptul european atât la nivel de principii și valori cât și la nivel de practici.

Sinteza integrală

Luni, 28 septembrie a.c., a avut loc o nouă întâlnire în seria de conferințe „România-Franța: împreună în Europa”. Aceste evenimente au scopul de a contura o perspectivă franco-română asupra provocărilor integrării României în Uniunea Europeană. Conferința a fost susținută de domnul **Bernard Stirn**, președintele Secției Contencios din cadrul [Consiliului de Stat](#)¹ și s-a bucurat de prezența Excelenței sale domnul **Henri Paul**, Ambasadorul Republicii Franceze în România și a domnului Gabriel Tănăsescu Secretar de Stat în cadrul [Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești](#). Întâlnirea a fost moderată de domnul **Flavius Baias**, decanul [Facultății de Drept](#) din cadrul Universității București.

Domnul decan **Flavius Baias** a subliniat caracterul aniversar al momentului și anume împlinirea a 150 de ani de la înființarea Facultății de Drept și totodată bunele relații dintre România și Franța în domeniul cooperării judiciare.

Domnul **Bernard Stirn** a menționat și el tradiția îndelungată a cooperării juridice franco-române precum și viitorul acesteia. Sistemul juridic francez a cunoscut în ultimele decenii o serie de transformări radicale datorate integrării europene, mai precis: 1) integrarea sistemelor de drept

¹ Consiliul de Stat exercită două misiuni principale: este consilier al Guvernului în ceea ce privește pregătirea de proiecte de lege și este totodată judecătorul administrativ suprem care soluționează litigiile referitoare la actele administrației. Consiliul de Stat este de asemenea responsabil pentru gestionarea ansamblului jurisdicției administrative.

naționale în cadrul dreptului european și 2) dimensiunea crescută a schimburilor dintre sistemele politice și jurisdicții. Dacă în secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea Consiliul de Stat construia dreptul public francez fără referințe externe din a doua jumătate a secolului al XX-lea a început să fie influențat de cele două mari jurisdicții europene: cea a [Curtii de Justiție a Comunităților Europene](#) și a [Curtii Europene a Drepturilor Omului](#). Intrarea Europei în [Constituția Franței](#) va avea loc relativ tardiv în data de 25 iunie 1992 atunci când în urma amendării Constituției va apărea articolul 88-1 care stipulează „*La République participe aux Communautés européennes et à l'Union européenne, constituées d'Etats qui ont choisi librement, en vertu des traités qui les ont institués, d'exercer en commun certaines de leurs compétences.*”

Sistemul juridic francez a cunoscut astfel două transformări majore caracterizate prin:

I. Ierarhia normelor

A) superioritatea tratelor internaționale asupra legislației naționale

Sursa acestei superiorități poate fi regăsită în articolul 55 din Constituția Franței care stipulează superioritatea tratelor internaționale asupra legislației naționale.² Mai mult începând din anul 1989 legile naționale trebuie să fie modificate în cazul în care sunt contrare dreptului internațional.

B) Supremația Constituției naționale în raport cu dreptul european

În ordinea juridică internă Constituția reprezintă norma supremă iar tratatele internaționale nu trebuie să aducă atingere condițiilor esențiale de exercitare a suveranității naționale. În cazul contrar se impune în multe cazuri o revizuire a Constituției pentru a fi în acord cu noile prevederi.

C) Concepție reinnoită asupra ierarhiei normelor

Sistemul normativ nu mai corespunde unei piramide a normelor și asistăm la integrarea principiilor dreptului european în principiile constituționale naționale. Această apropiere nu este una totală continuând să existe ceea ce [Consiliul Constituțional](#) numește „identitatea constituțională a Franței”.³

² „*Les traités ou accords régulièrement ratifiés ou approuvés ont, dès leur publication, une priorité supérieure à celle des lois, sous réserve, pour chaque accord ou traité, de son application par l'autre partie.*”

³ Pentru mai multe detalii a se vedea *Le caractère social de la République, principe inhérent à l'identité constitutionnelle de la France?* disponibil la adresa: <http://www.droitconstitutionnel.org/congresParis/comC1/JossoTXT.pdf> și *Constitution européenne et identités constitutionnelles nationales* disponibil la adresa: <http://www.droitconstitutionnel.org/athenes/ponthoreau.pdf>

II. Transformarea normelor de drept

În ultimele decenii am asistat la un transfer de principii generale în interiorul jurisprudenței naționale și între jurisprudența națională și cea comunitară. Un bun exemplu este cel al principiului securității juridice care provine din dreptul german și care din 2006 a devenit un principiu general al dreptului francez.

Asistăm la un dialog pe trei niveluri între diferitele instanțe. Avem astfel: a) un dialog între jurisdicțiile naționale și Curtea Europeană (peste 40% dintre deciziile Consiliului de Stat fac referință la dreptul european); între Curțile supreme naționale și c) între cele două Curți Europene.

La finalul conferinței domnul **Gabriel Tănăsescu**, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești a prezentat un mesaj de mulțumire din partea Ministrului Justiției, domnul **Cătălin Predoiu**.

Sinteză realizată de

Mihai Sebe

Serviciul Analiză și Studii Europene